

Program Profilaktyki
Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi Nr 4
im. Orła Białego
w Słupsku

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie

1. Podstawa prawna programu
  2. Cele programu profilaktyki
  3. Potrzeby rozwojowe uczniów
  4. Diagnoza problemów - zagrożenia dla dzieci i ich rodzin
  5. Plan realizacji działań
  6. Obowiązki osób odpowiedzialnych za realizację programu profilaktyki
  7. Instytucje wspierające szkołę w działaniach profilaktycznych
  8. Ewaluacja programu
  9. Literatura
- Załączniki

WPROWADZENIE

Specyfika czasów, w których żyjemy, to przyspieszone tempo przemian, nie zawsze harmonijnych.

Zwiększyła się liczba czynników destrukcyjnych oddziałujących na młodzież, która staje wobec wyborów i decyzji bardzo złożonych i skomplikowanych. Skutkiem, czego stale wzrasta liczba osób przejawiających dysfunkcje rozwojowe oraz poszukujących wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych.

Aby przeciwdziałać temu zjawisku, konieczne jest podejmowanie na terenie szkoły wielopoziomowych działań profilaktycznych gdyż:

- szkoła wypełnia znaczną część aktywnego życia dzieci i młodzieży,
- szkoła jest miejscem intensywnego rozwoju w zakresie funkcjonowania interpersonalnego i społecznego w grupie rówieśniczej,
- szkoła jest miejscem działalności zadaniowej uczniów, a więc ujawnia lub wręcz wyzwala trudności dzieci i młodzieży związane z przyjmowaniem odpowiedzialności za własne życie, szkoła jest miejscem konfrontacji autorytetów i kształtowania się poczucia własnej tożsamości ucznia,
- szkoła pozwala na łatwy dostęp do środowiska dzieci i młodzieży i sprawną organizację prowadzonych oddziaływań.

Szkolny program profilaktyki to program profilaktyki środowiskowej, to znaczy taki, w którym obiektem działań jest całe środowisko szkolne.

Profilaktyka to proces, który wspiera zdrowie przez umożliwienie ludziom uzyskania pomocy potrzebnej im do konfrontacji ze złożonymi, stresującymi

warunkami życia oraz przez umożliwienie jednostkom osiągnięcie subiektywnie satysfakcjonującego, społecznie akceptowanego, bogatego życia (Z. Gaś, 1997).

Zapobieganie uzależnieniom może dokonywać się na różnych poziomach. W związku z tym wyróżnia się profilaktykę pierwszorzędową, drugorzędową i trzeciorzędową.

Profilaktyka pierwszorzędowa to działanie mające na celu: z jednej strony - promocję zdrowia i przedłużenie życia człowieka, zaś z drugiej zapobiegania pojawianiu się problemów związanych z zachowaniami dysfunkcyjnymi. Szczególnie wyraźnie akcentuje się tutaj budowanie i rozwijanie różnorodnych umiejętności radzenia sobie z wymogami życia, albowiem deficyty w tym zakresie są powszechnie spotykane w populacji osób dysfunkcyjnych. Równie ważne jest dostarczanie rzetelnych informacji, dostosowanych do specyfiki odbiorców.

Profilaktyka drugorzędową ma na celu ujawnianie osób o najwyższym ryzyku dysfunkcyjności oraz pomaganie im w redukcji tego ryzyka (a więc zapobieganie rozwojowi zaburzeń).

Profilaktyka trzeciorzędowa rozumiana jest, jako interwencja po wystąpieniu dysfunkcji. Ma ona na celu, z jednej strony - przeciwdziałanie pogłębianiu się procesu chorobowego, zaś z drugiej - umożliwienie osobie objętej terapią i rehabilitacją powrotu do społeczeństwa, prowadzenia w nim satysfakcjonującego i społecznie akceptowanego trybu życia, wolnego od patologii. (Z. Gaś 1997).

1. PODSTAWA PRAWNA

Prawo do włączania w wychowanie programów profilaktycznych dają szkołom rozporządzenia i ustawy. **Rozporządzenie MENiS z 31 stycznia 2002r.** wprowadza zapis o podejmowaniu przez rady pedagogiczne uchwał o wprowadzeniu programu profilaktyki spójnego z programem wychowawczym.

W rozporządzeniu MENiS z 31 stycznia 2002r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola i publicznych szkół otrzymał brzmienie § 2, ust. 1 pkt 1:

- Cele i zadania szkoły wynikające z przepisów prawa oraz uwzględniające program wychowawczy szkoły i program profilaktyki dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska, o których mowa w odrębnych przepisach.
- Program wychowawczy szkoły i program profilaktyki, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, uchwała rada pedagogiczna po zasięgnięciu opinii rady rodziców i samorządu uczniowskiego.

Profilaktyka związana jest z ochroną zdrowia psychicznego. **Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994r.** podaje w rozdziale 1, art. 1.1: „ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane”.

Art. 2. „Ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

- promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
- zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wszechstronnej i powszechnie dostępnej, opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym”.

Art. 4.1 „Działania zapobiegawcze w zakresie ochrony zdrowia psychicznego są podejmowane przede wszystkim wobec dzieci, młodzieży, osób starszych i wobec osób znajdujących się w sytuacjach stwarzających zagrożenie dla zdrowia psychicznego”, czyli m.in. w sytuacjach stosowania środków uzależniających i pozostawania w sytuacjach szkodliwych dla równowagi psychicznej i emocjonalnej.

W zakres działań profilaktycznych wchodzi zadania przeciwdziałania narkomanii, alkoholizmowi i nikotynie. **Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** podaje w rozdz. 1, art. 2.1: "Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, a w szczególności:

- tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymywania się od spożywania alkoholu,
- działalność wychowawczą i informacyjną.

Art. 4.1. Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gmin. W szczególności zadania te obejmują:

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży”.

Art. 5. „Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania uwzględnia problem trzeźwości i abstynencji wśród celów wychowania oraz zapewnia w programach nauczania wiedzę o szkodliwości alkoholizmu dla jednostki oraz w życiu rodzinnym i społecznym”.

Promocja zdrowego trybu życia bez nikotyny i narkotyków uwzględniona jest w zarządzeniach i zalecana w programowaniu pracy wychowawczej szkoły. W **Ustawie z dnia 24 kwietnia 1997 roku o przeciwdziałaniu narkomanii** znajduje się zapis:

Art. 1.2. „Przeciwdziałanie narkomanii obejmuje:

- działalność wychowawczą i zapobiegawczą”.

Art. 3.2. „Zadania dotyczące przeciwdziałaniu narkomanii są realizowane, w zakresie określonym w ustawie, również przez:

- szkoły i placówki objęte systemem oświaty oraz szkoły wyższe

Art. 7.1: „Działalność wychowawcza i zapobiegawcza obejmuje:

- promocję zdrowia psychicznego,
- promocję zdrowego stylu życia,
- informowanie o szkodliwości środków i substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii, oraz o narkomanii i jej skutkach”.

Art. 7.2. „Zadania, o których mowa w ust. 1, są realizowane w szczególności przez:

- wprowadzenie problematyki zapobiegania narkomanii do programów szkół i innych placówek systemu oświaty”.

Art. 8.1. „Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania uwzględni w podstawie programowej kształcenia ogólnego problematykę promocji zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień dotyczących zapobiegania narkomanii”.

Ustawa z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych wskazuje, że należy uwzględnić w programach wychowawczych i profilaktycznych szkodliwość nikotyny i uwrażliwić młodzież na jej zgubne skutki.

W art. 3. czytamy: „ochrona zdrowia przed następstwami używania tytoniu realizowana jest przez kształtowanie polityki zdrowotnej, ekonomicznej i społecznej, do której należy:

- ochrona prawa niepalących do życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego,
- promocja zdrowia przez propagowanie stylu życia wolnego od nałogu papierosów i używania wyrobów tytoniowych,
- działalność wychowawcza i informacyjna.

Konwencja o Prawach Dziecka uchwalona przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 20 listopada 1989r., ratyfikowana przez Polskę 30 kwietnia 1991r. podaje:

Art. 27. 1. „Państwa - Strony uznają prawo każdego dziecka do poziomu życia odpowiadającego jego rozwojowi fizycznemu, psychicznemu, duchowemu, moralnemu i społecznemu”.

Art. 29. 1. Państwa - Strony są zgodne, że nauka dziecka będzie ukierunkowana na:

- rozwijanie w jak najlepszym zakresie osobowości, talentów oraz zdolności umysłowych i fizycznych dziecka”.

Rozporządzenie MENiS z dnia 18 sierpnia 2015r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem.

2. CELE I ZADANIA PROGRAMU PROFILAKTYKI

Cele programu:

1. Wspomaganie zdrowego rozwoju psychicznego dzieci i młodzieży;
2. Aktywizacja środowiska szkolnego w zakresie oddziaływań profilaktycznych;
3. Wykształcenie umiejętności i zachowań umożliwiających zdrowy styl życia;
4. Wspieranie rodziców w procesie wychowania;
5. Zapewnienie młodzieży pomocy wychowawczej i terapeutycznej.

Cele działań profilaktycznych są realizowane przez:

1. Programy informacyjno - edukacyjne;
2. Programy profilaktyczne;
3. Zajęcia alternatywne;
4. Interwencje prowadzone w szkole i w poradniach profilaktycznych (wobec osób z grup ryzyka);
5. Współpracę między różnymi instytucjami (szkołami, poradniami, policją, samorządem .

3. POTRZEBY ROZWOJOWE UCZNIÓW

Spośród wszystkich faz rozwojowych okres dojrzewania stanowi szczególną fazę w życiu człowieka. Z perspektywy psychospołecznej właśnie wtedy dokonują się najważniejsze zmiany w zakresie obrazu siebie i społecznej percepcji jednostki, formowane są nowe wzorce relacji interpersonalnych, gwałtownie wzrasta liczba nowych doświadczeń osobistych i społecznych, rozwijane są umiejętności pozwalające na kształtowanie się poczucia własnej kompetencji. Tempo oraz sposoby osiągnięcia celów rozwojowych zależą zarówno od samego nastolatka jak i od osób, z którymi się kontaktuje. Okres dojrzewania nie jest, więc biernym oczekiwaniem na dorosłość i dojrzałość. Wręcz przeciwnie - w tej fazie życia młodzi ludzie są bardzo aktywni, eksperymentują z nowymi zachowaniami, poszukują nowych ról, nabywają nowych doświadczeń, a tym samym stają się innymi ludźmi, o nowych prawach i obowiązkach, mającymi nowe potrzeby i oczekiwania, wypełniającymi nowe zadania. W procesie tym niezwykle ważną rolę odgrywają znaczące osoby dorosłe, a zwłaszcza rodzice i nauczyciele (Z. Gaś 1997).

Potrzeby rozwojowe uczniów:

Problemy młodzieży	Potrzeby wynikające z problemów
1. Problemy okresu dojrzewania: <ul style="list-style-type: none"> • biologiczne, np. zmiany w wyglądzie, • społeczne, np. kłopoty w kontaktach interpersonalnych, • psychiczne, np. duże napięcie	<ul style="list-style-type: none"> • potrzeba samoakceptacji • ☐ potrzeba rzetelnych informacji na temat dojrzewania • potrzeba poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości
2. Słaby system kontroli wewnętrznej, podejmowanie działań nieprzemysłanych i ryzykownych	<ul style="list-style-type: none"> • potrzeba konstruktywnych wzorców • potrzeba autonomii
3. Problemy związane z wysokim poziomem neurotyzmu:	<ul style="list-style-type: none"> • potrzeba radzenia sobie w trudnych, stresujących sytuacjach

• niska tolerancja na frustracje, • problemy adaptacyjne.	• potrzeba akceptacji

Działania skierowane do uczniów:

Szkoła wspierając wszechstronny rozwój ucznia, musi zachować właściwe proporcje między wiedzą a umiejętnościami i wychowaniem. To trudne zadanie, bo też szczególnie jest wiek rozwojowy gimnazjalistów. Konieczne jest odpowiednia profilowanie celów w zakresie wiedzy, wartości oraz specyfiki podejmowanych oddziaływań.

W zakresie wiedzy dąży się do tego, aby wyposażyć młodego człowieka w: informacje dotyczące sposobów skutecznego radzenia sobie z przeżywanymi lękami, wynikającymi zarówno z interakcji rówieśniczych, jak i z problemów osobistych,

- wiedzę o specyfice i chemicznej naturze poszczególnych środków odurzających i ich interakcjach;
- rozumieć istotę wpływów środków odurzających na fizjologię układów: krążenia, oddechowego, nerwowego i rozrodczego,
- rozumieć w jaki sposób środki odurzające wpływają na sprawność koordynacji psychoruchowej, co jest szczególnie ważne przy prowadzeniu pojazdów mechanicznych oraz uprawianiu sportu,
- rozumieć społeczną problematykę uzależnień, a w szczególności koszty społeczne uzależnień,
- rozumieć związki między odurzaniem się a AIDS,
- znać przepisy prawne i zarządzenia lokalne dotyczące środków odurzających i ich używania,
- rozumieć istotę działania i wpływu środków społecznego przekazu na zachowanie człowieka (zwłaszcza dzieci i młodzieży),
- mieć pełne rozeznanie odnośnie do lokalnych problemów uzależnień oraz placówek niosących pomoc w zwalczaniu tego rodzaju problemów.

W zakresie wartości młodzież winna zrozumieć, że stopniowo zwiększa się jej stopień swobody, ale równocześnie zwiększa się poziom odpowiedzialności za własne działania i za innych. Młodzież powinna:

- być świadoma swojej odpowiedzialności za tworzenie i zachowywanie środowiska wolnego od środków odurzających i to nie tylko w domu rodzinnym, ale również w szkole, na podwórku, w dzielnicy itd.,
- akceptować pogląd, że społeczeństwo samo troszczy się o siebie i liczy przede wszystkim na siebie, a więc między innymi nie toleruje używania środków odurzających,
- mieć przekonanie, że uczestniczenie w działaniach organizowanych przez szkołę i sponsorowanych przez nią (np. zawody sportowe, spotkania towarzyskie, imprezy rekreacyjno - rozrywkowe) sprzyja zachowaniu wolności od środków odurzających,

- rozwijać poczucie własnej wartości i akceptować pozytywne aspekty własnego dojrzewania i rozwoju,
- być świadomym własnego uspołecznienia i podejmować działania na rzecz rozwijania i wzbogacania lokalnej społeczności.

W zakresie działań konieczne jest:

- włączenie, młodzieży w organizowanie i odpowiedzialne kontrolowanie życia domowego i szkolnego (z uwzględnieniem problematyki wolności od środków odurzających umożliwienie nastolatkom kontaktu z placówkami przeznaczonymi do pomagania ludziom w pokonywaniu trudności, czemu winno towarzyszyć przekonanie młodzieży, że nie jest ona odpowiedzialna za problemy, jakie przeżywają inni ludzie, ale jest zobowiązana do pomagania w ich rozwiązywaniu.

4. DIAGNOZA PROBLEMÓW - ZAGROŻENIA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY:

Na podstawie obserwacji zachowań problemowych środowiska szkolnego wyodrębniliśmy następujące obszary:

- wagary;
- palenie papierosów przez uczniów;
- brak dyscypliny i niska kultura języka,
- brak motywacji do nauki, niskie potrzeby edukacyjne uczniów,

Przeprowadziliśmy również diagnozę ilościową, dotyczącą agresji i używania środków psychoaktywnych. Wśród wychowawców przeprowadzono ankietę dotyczącą warunków materialnych i społecznych rodziny. Pozwoliło to na wyłonienie grupy uczniów o najwyższym ryzyku dysfunkcyjności. Są to uczniowie znajdujący się w:

- w trudnej sytuacji materialnej,
- wychowujących się w rodzinie niepełnej,
- wychowujących się w rodzinie rozbitej,
- wychowujących się w rodzinie wielodzietnej;
- powtarzających klasę w swojej karierze szkolnej;

... Na diagnozę środowiska szkolnego składają się również:

- obserwacja zachowania uczniów,
- analiza frekwencji w dziennikach lekcyjnych,
- analiza frekwencji rodziców na zebraniach organizowanych przez szkołę,
- wywiady z nauczycielami, uczniami, rodzicami.

Analizując zagrożenia wśród uczniów i ich rodziców uwzględniliśmy również sytuację społeczno - gospodarczą miasta. Słupsk jest jednym z miast województwa pomorskiego charakteryzującym się wysokim bezrobociem strukturalnym . Niesie to za sobą szereg negatywnych konsekwencji odnośnie realizacji podstawowych funkcji rodziny. W związku z tym wyróżniliśmy następujące obszary problemowe:

- bezrobocie, bieda, marginalizacja,

- niska samoocena dzieci i ich rodziców (szczególnie po utracie pracy przez rodziców),
- zacofanie kulturowe.

5. PLAN REALIZACJI DZIAŁAŃ

Działania skierowane do młodzieży Model Informacyjny (wszystkie klasy)

Zadania	Formy realizacji
I. Zapoznanie uczniów z obowiązującymi regulaminami.	-Zapoznanie uczniów na godzinach wychowawczych ze Statutem, WO, Programem Wychowawczym, Programem Profilaktyki
II. Tworzenie bezpiecznego, wolnego od uzależnień środowiska wychowawczego szkoły.	- ☐ Zapoznanie uczniów z punktami statutu dotyczącymi zakazu używania środków uzależniających i opuszczania szkoły podczas zajęć lekcyjnych. -Systematyczna kontrola boiska, toalet i pomieszczeń szkoły w ramach dyżurów nauczycieli. -Przestrzeganie zakazu zażywania środków uzależniających podczas wszystkich imprez szkolnych. -Cykl lekcji wychowawczych: <ul style="list-style-type: none"> • Umiejętność odmawiania; • Specyfika wieku gimnazjalnego; • Jak rozpoznać czy sięgamy po narkotyki; • Problem spożywania alkoholu.
III. Propagowanie zdrowego stylu życia.	- ☐ Zachęcanie młodzieży do udziału w akcjach profilaktycznych (Dzień bez Papierosa, Światowy Dzień Walki z AIDS itp.). -plakaty, -gazetki tematyczne, -konkursy, - ☐ akcja „ Różowa wstążka”- profilaktyka przeciwnowotworowa-współpraca ze Stacją Sanitarno-

	<p>Epidemiologiczną w Słupsku.</p> <ul style="list-style-type: none"> -pogadanki- Bulimia, anoreksja, ortorekcja, otyłość - Używki i uzależnienie - □ „Zły dotyk” - Spotkania ze specjalistami- dietetyk -Festyn zdrowia
<p>IV. Chronimy życie innych i swoje – pomoc przedmedyczna</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Współpraca z Akademią Pomorską – wydział zdrowia w kursach i pokazach ratownictwa przed medycznego , - Stowarzyszenie Joannici Dzieło Pomocy.

Działania profilaktyczne skierowane do uczniów klas pierwszych gimnazjum:

Główne zadania do realizacji w klasie pierwszej to:

- poznanie uczniów
- integracja zespołu klasowego oraz zespołu rodziców,
- wypracowanie form współpracy z rodzicami.

Zadania	Formy realizacji
I. Przeciwdziałanie sytuacjom stresowym	-Zapoznanie ze szkołą, -Zajęcia integracyjno - adaptacyjne.
II. Kształtowanie i wzmacnianie poczucia własnej wartości, budowanie postaw empatii i zaufania	-Organizowanie imprez klasowych w celu bliższego poznania się (wycieczki, dyskoteki Andrzejki, Mikołajki).
III. Zintegrowanie zespołu klasowego.	- □ Ustalenie z klasą kontraktu, który uwzględnia zasady obowiązujące obie strony uczeń - nauczyciel. - Godziny wychowawcze.
IV. Rozwijanie u uczniów umiejętności radzenia sobie z presją rówieśników.	- Godziny wychowawcze dotyczące asertywności, radzenia sobie.
V. Kształtowanie umiejętności pracy w grupie.	Zajęcia z zakres sytuacji trudnych. -komunikacji werbalnej i pozawerbalnej, - budowanie zaufania do innych.

Działania profilaktyczne skierowane do uczniów klas drugich gimnazjum:

Istotnymi tematami do realizowania w klasie drugiej są:

- profilaktyka uzależnień,
- profilaktyka zachowań agresywnych.

Zadania	Formy realizacji
I. Kształtowanie asertywnych postaw wobec środków uzależniających poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • Sztukę odmawiania, • Wzajemne wspieranie, • Werbalizację potrzeb.	-Zajęcia z asertywności, -Realizacja na godzinach wychowawczych tematów o systemie wartości, kształtowaniu charakteru. - Spotkania z pedagogiem.
II. Kształtowanie pozytywnego obrazu siebie poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • Poznawanie swoich mocnych stron, • Docenianie własnych sukcesów,	-Organizowanie kół zainteresowań umożliwiających uczniom rozwijanie talentów, umiejętności, uzdolnień. -Promowanie sukcesów młodzieży (artystycznych,naukowych,sportowych) poprzez nagrody,
III. Uświadamianie młodzieży zagrożeń związanych z uzależnieniami.	- Omawianie tematyki dbałości o zdrowie na wszystkich zajęciach i przedmiotach. - Projekcje filmów o tematyce profilaktycznej. - Organizacja i udział uczniów w konkursach wiedzy i AIDS. - Przygotowanie gazetek tematycznych dotyczących akcji: Dzień bez papierosa, Światowy Dzień walki z AIDS, itp.

Działania profilaktyczne skierowane do uczniów klas trzecich gimnazjum:

Istotnymi elementami działań do realizacji w klasie trzeciej są:

- Podejmowanie przez młodzież decyzji o wyborze kierunku swojego kształcenia, czyli pierwszej decyzji zawodowej - doradztwo zawodowe
- Egzamin gimnazjalny.

Zadania	Formy realizacji
I. Kształtowanie odpowiedzialności za siebie i innych, za podejmowane decyzje i zachowania.	<ul style="list-style-type: none"> • Godziny wychowawcze dotyczące właściwych wyborów. • Działalność w organizacjach szkolnych
II. Szerzenie wśród młodzieży znajomości prawa i wyrabianie nawyku poszanowania go.	<ul style="list-style-type: none"> • Spotkania z policją. • Godziny wychowawcze dotyczące obowiązków ucznia
III. Kształtowanie właściwych postaw wobec uzależnień poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • Informowanie o społecznych i zdrowotnych skutkach uzależnień. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwalczanie mitów na temat uzależnień. • Godziny wychowawcze na temat społecznych i zdrowotnych skutków uzależnień. • Filmy o uzależnieniach i dyskusje na godzinach .
IV. Przygotowanie uczniów do wyboru szkoły ponadgimnazjalnej.	<ul style="list-style-type: none"> • Spotkania z doradcą zawodowym z Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej, warsztaty zawodoznawcze, doradztwo indywidualne • Udział w akcjach: Dzień Otwartej Szkoły. • Udostępnianie aktualnych informacji o szkolnictwie ponadgimnazjalnym (gazetki, spotkania otwarte w szkołach oraz indywidualne spotkania na terenie gimnazjum)

DZIAŁANIA ALTERNATYWNE

Zajęcia dodatkowe przeznaczone są dla uczniów pragnących wspólnie z nauczycielem poszerzać swoje wiadomości i umiejętności w zakresie jednego przedmiotu lub innej dziedziny aktywności.

Cele zajęć:

- rozbudzanie i kształtowanie zainteresowań uczniów,
- poszerzanie wiedzy uczniów poza zakres przewidziany w programie nauczania,
- rozwijanie uzdolnień uczniów,
- zagospodarowanie wolnego czasu ucznia.

W **zajęciach pozalekcyjnych** uczestniczą uczniowie zainteresowani przedmiotem.

W **zajęciach sportowych** uczestniczą uczniowie z wysoką sprawnością fizyczną i predyspozycjami do uprawiania określonej dyscypliny sportowej, wyznaczeni przez nauczycieli wychowania fizycznego.

W **zajęciach rekreacyjno-sportowych** uczestniczą uczniowie niemający predyspozycji do udziału w sekcjach specjalistycznych.

Zadania	Formy realizacji
I. Praca w organizacjach działających w szkole	wolontariat
II. Zajęcia sportowe	<ul style="list-style-type: none"> • Działania Samorządu Uczniowskiego w zajęciach sportowych - Organizacja zawodów sportowych.
III. Promocja zdrowego stylu życia	<ul style="list-style-type: none"> • Konkursy dotyczące zdrowia np. szkodliwości alkoholu, nikotyny, konkurs wiedzy o AIDS itd. • Spotkania z pielęgniarką dla klas I-III na temat chorób i higieny, Spotkanie z dietetykiem, Festyn zdrowia
IV. Zajęcia pozalekcyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Koła przedmiotowe, wolontariat, koło teatralne, koło młodych ekologów.
V. Organizacja imprez masowych	<ul style="list-style-type: none"> • Wyjście na spektakle filmowe, teatralne • Wycieczki klasowe, • Dyskoteki szkolne i międzyszkolne, • Organizacja Dnia Wiosny, Jasełek, Mikołajek, Dnia Nauczyciela, Konkursów, - Wymiana międzynarodowa, - Uczestnictwo w obchodach „ Dnia Godności” - Rajdy rowerowe, -Zawody sportowe -Pikniki zdrowotne.
VI. Organizacja i propagowanie olimpiad	<ul style="list-style-type: none"> • Udział w zawodach sportowych, • Udział w konkursach wiedzy, • Udział w olimpiadach przedmiotowych.

PROGRAMY PROFILAKTYCZNE REALIZOWANE W SZKOLE

- „Prewencja, ale inaczej”
- „Trzymaj Formę”
- „Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobieganie Zakażeniom HIV”
- „Zapobieganie Chorobom Nowotworowym”
- „Zachowaj Trzeźwy Umysł”
- „Różowa Wstążeczka”- profilaktyka przeciwnowotworowa raka piersi
- „Rak nam nie groźny”
- „Szkoła Bez Przemocy”
- „Żyj smacznie i zdrowo”
- „Mądre żywienie –zdrowe pokolenie”
- „Stop- Cyberprzemoc”
- „Dzień z życia”
- „W sieci”
- „Mój wizerunek on-line”
- „Substancje psychoaktywne w szkole - metody wczesnej interwencji”
- „Zagrożenia współczesnego świata- handel ludźmi”
- „Dziecko w domu – lalka interaktywna”.
- „Antykoncepcja- fakty i mity”

Spodziewane efekty podejmowanych działań w zakresie profilaktyki pierwszorzędowej:

Zmiany w postawach, wiedzy i zachowaniu:

- Nabycie wiedzy o szkodliwości alkoholu i innych środkach odurzających,
- Nabycie umiejętności dbania o własne bezpieczeństwo,
- Zdobycie wiedzy na temat skutków prawnych i społecznych używania środków odurzających,
- Umiejętne radzenie sobie w sytuacjach zetknięcia się z przemocą i uzależnieniami,
- Nauczenie się pozytywnych zachowań oraz właściwego postrzegania i rozumienia ludzi,
- Zdobycie umiejętności dokonywania wartościowych i sensownych wyborów w życiu.

Działania podejmowane w szkole w ramach profilaktyki drugorzędowej:

Działania tego typu są podejmowane wobec osób z tzw. grup podwyższonego ryzyka.

Do czynników ryzyka zalicza się:

- Środowisko społeczne (złe warunki ekonomiczne),
- Normy społeczne promujące dane zachowania (rodziny patologiczne),
- Grupa rówieśnicza, w której normą są zachowania dysfunkcyjne (np. zażywanie środków odurzających),
- Defekty w zakresie zdrowia somatycznego,

- Dysfunkcyjność w zakresie psychicznym (próby samobójcze).

W przypadku zarejestrowania negatywnych i aspołecznych zachowań pedagog lub dyrektor szkoły podejmuje działania zmierzające do wyeliminowania ich skutków:

- Podejmuje systematyczne rozmowy z uczniem, a gdy sytuacja tego wymaga podejmuje interwencje z włączeniem rodziców,
- Kieruje do specjalistycznych poradni, lekarzy,
- Obejmuje opieką uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej (współpraca z MOPS, CPR, zwolnienie ze składek na ubezpieczenie, dyskretna zbiórka odzieży wśród pracowników szkoły, współpraca z Bankiem Żywności),
- Systematycznie współpracuje z Policją, Sądem dla Nieletnich (osoby objęte dozorem), kuratorami sądowymi i społecznymi, pracownikami MOPS.
- Sprawuje opiekę nad uczniami posiadającymi orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego i nauczania indywidualnego oraz opinię z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

Działania skierowane do rodziców

Zadania	Formy realizacji
I. Informowanie rodziców o pracach szkoły.	- Zapoznanie ze Statutem Szkoły (w tym z WO), Programem Wychowawczym, Programem Profilaktyki, regulaminami organizacyjnymi.
II. Informowanie rodziców o funkcjonowaniu dziecka w szkole.	<ul style="list-style-type: none"> • Informowanie o wynikach w nauce zachowaniu na zebraniach z rodzicami, • Indywidualne spotkania z wychowawcą i pedagogiem, • Pisma informujące o wynikach w nauce, • Spotkania z pedagogiem dla rodziców uczniów klas I-III
III. Współpraca z rodzicami.	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc rodziców przy organizacji imprez szkolnych, • Systematyczna współpraca z Radą Rodziców.

Działania skierowane do nauczycieli:

Zadania	Forma realizacji
I. Propagowanie kursów i szkoleń	<ul style="list-style-type: none"> informowanie o kursach i szkoleniach w pokoju nauczycielskim promowanie nauczycieli doskonalących się w profilaktyce i wychowaniu,
II. Organizacja szkoleń i warsztatów	<ul style="list-style-type: none"> spotkania z pracownikami Poradni z zakresu opieki i wychowania.
III. Propagowanie literatury dotyczącej profilaktyki uzależnień	<ul style="list-style-type: none"> pozyskiwanie i udostępnianie materiałów dotyczących profilaktyki uzależnień

6. OBOWIĄZKI OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA REALIZACJĘ PROGRAMU PROFILAKTYKI

Obowiązki dyrektora:

1. Zakłada, że w jego szkole funkcja profilaktyki musi być spójna z funkcją wychowania.
2. Posiada podstawową wiedzę w zakresie profilaktyki problemowej.
3. Umacnia pozytywne relacje interpersonalne w szkole.
4. Premiuje doskonalących się nauczycieli.
5. Zachęca młodzież do udziału w działaniach profilaktycznych.
6. Włącza rodziców do współpracy w tworzeniu i realizacji szkolnych programów: wychowawczego i profilaktyki.
7. Wspiera finansowo i organizacyjne działania profilaktyczne w swoim środowisku.

Obowiązki pedagoga szkolnego:

1. Diagnozowanie problemów wychowawczych szkoły.
2. Koordynowanie i monitorowanie przebiegu realizacji planu profilaktyczno – wychowawczego szkoły.
3. Wspieranie wychowawcy i pozostałych pracowników w realizacji zadań profilaktyczno - wychowawczych wynikających z planu wychowawczego szkoły.
4. Udział w wewnątrzszkolnym doskonaleniu (rady pedagogiczne).
5. Praca indywidualna i grupowa z uczniami i rodzicami.
6. Propaguje treści i programy profilaktyczne.
7. Rozpoznaje potrzeby ekonomiczne uczniów i pracuje w Komisji ds. Pomocy Materialnej.

8. Systematycznie doskonalili się w zakresie wychowania i profilaktyki.

Obowiązki nauczycieli (nauczycieli wychowawców):

1. Promuje zdrowy styl życia i wartościowe formy spędzania wolnego czasu.
2. Utrzymuje osobowe relacje z uczniami (poprzez konsultacje, indywidualne rozmowy).
3. Konstruktywnie współpracuje z gronem pedagogicznym oraz pozostałymi pracownikami szkoły.
4. Doskonalili się osobowościowo.
5. Dostrzega indywidualność dziecka, indywidualizuje oddziaływania.
6. Ma pozytywne relacje z rodzicami, potrafi pozyskać rodziców do współpracy.
7. Doskonalili się zawodowo.

Obowiązki rodziców:

1. Mają dobry kontakt ze szkołą i szeroko rozumianym środowiskiem dziecka.
2. Aktywnie współpracują ze szkołą, dzieląc odpowiedzialność za podejmowane wspólnie oddziaływania profilaktyczno - wychowawcze i opiekuńcze.
3. Zdobywają wiedzę na temat potrzeb dzieci, zagrożeń wieku dojrzewania i sposobów przeciwdziałania im.
4. Stanowią wzór osobowy - model dla dziecka.
5. Dbają o dobry kontakt z dzieckiem.

7. INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE SZKOŁĘ W DZIAŁANIACH PROFILAKTYCZNYCH

Nazwa instytucji :

1. Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna
ul. Narutowicza 9 845- 60 - 20
2. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
ul. Jaracza 5 840 - 20 - 84
3. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
ul. Jaracza 5 842 - 38 - 31 wew. 37
4. Komisariat Policji II w Słupsku ul.
ul. Al. 3 Maja 1 pok. 5 848 - 02 - 66
5. Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii
ul. Sienkiewicza 7 840 - 14 - 60
6. I Klinika Chorób Wewnętrznych i Ostroch Zatruc Akademii
Medycznej w Gdańsku Oddział Toksykologii (0 -59) 349 - 28 - 31 349 - 28 -
33 301-65-16
7. Komisja Rozwiązywania problemów Alkoholowych
Urząd Miejski 842 - 32 - 36 wew. 375
8. Policyjna Izba Dziecka, ul. 3 Maja 848 - 05 - 55
9. Stowarzyszenie „Krokus” Centrum Trzeźwości,
ul. Sienkiewicza 7 841 - 46 - 05
10. Słupskie Stowarzyszenie Pomocy Psychologicznej Dziecku i
Rodzinie „Krąg” Słupsk, ul. Sienkiewicza 3

Punkt konsultacyjny (dyżur psychologa) czwartek godz. 15.00-18.00
11.Poradnia Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień,
ul. Paderewskiego 9 Tel. 0-59 840-20-01

Wykaz placówek udzielających pomocy osobom z problemem narkotykowym

Nazwa placówki	Dane placówki	Godziny pracy i zakres działalności
Narkotyki, Narkomania. Ogólnopolski Telefon Zaufania	0801 199 - 990	Czynny codziennie od 1600 do 2100 Telefon zaufania oferuje profesjonalną pomoc w zakresie informacji, porad, wsparcia psychologicznego dla: osób uzależnionych od narkotyków, rodziców osób używających narkotyków, pedagogów nauczycieli
Pogotowie Makowe Bezpłatna linia	0 800 20-117	
Poradnia Profilaktyki i Leczenia od Środków Odurzających Słupsk	Tel. 842 - 30 - 33	

8. EWALUACJA PROGRAMU

1. Cel ogólny ewaluacji:

Podniesienie efektywności pracy szkoły.

2. Cel szczegółowy:

Sprawdzenie funkcjonowania Programu Profilaktyki w praktyce szkolnej oraz jego modyfikacja i wyeliminowanie dostrzeżonych braków.

Obiekt ewaluacji	Pytania kluczowe	Kryteria ewaluacji	Metody	Próba	Monitorowanie	Raport
Funkcjonowanie programu profilaktyki	-Czy główne założenia programu są akceptowane W jaki sposób są realizowane założone w programie cele? -W, jaki sposób program wpływa na rozwój ucznia przez wszystkich zainteresowanych: uczniów, nauczycieli i rodziców?	Zgodność z obowiązującymi przepisami. Znajomość programu profilaktyki Akceptacja założeń. Realizacja założonych w programie celów. Adekwatność założeń programu do potrzeb i oczekiwań.	Wywiad Obserwacja zajęć Analiza dokumentów Studium przypadku	Wszyscy uczniowie, uczestnicy programu.	Dane gromadzi Zespół interdyscyplinarny Nr 7	Pisemny do wiadomości rady pedagogicznej, rady rodziców oraz samorządu szkolnego.

I. LITERATURA DOSTĘPNA W BIBLIOTECE SZKOLNEJ

1. Bożena Gwizdek, Elżbieta Sołtys, ***Gimnazjalny projekt profilaktyczno – wychowawczy***, Warszawa 2002, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
2. Ewa Kosińska, ***Zasady konstruowania szkolnego programu profilaktyki***, Wydawnictwo Rubikon, Kraków 2002 (<http://www.rubikon.krakow.pl>).
3. Małgorzata Simm, Ewa Węgrzyn - Jonek, ***Budowanie szkolnego programu profilaktyki***, Wydawnictwo Rubikon, Kraków 2002 (<http://www.rubikon.krakow.pl>).
4. Bożena Kamińska - Busko, ***Zapobieganie uzależnieniom uczniów***, CMPPP, Warszawa 1997.
5. Ewa Kosińska, Barbara Zachora, ***Profilaktyka pierwszorzędowa w szkole. Scenariusze zajęć z uczniami***, Wydawnictwo Rubikon, Kraków 2003 (<http://www.rubikon.krakow.pl>).
6. Ernst Ken, ***Szkolne gry uczniów. Jak sobie z nimi radzić***, WSiP, Warszawa 1991.
7. Gordon Thomes, ***Wychowanie bez porażek w szkole***, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 2002.

Program Profilaktyki został zatwierdzony przez Radę Pedagogiczną w dniu 10 września 2015r. oraz Radę Rodziców i Samorząd Uczniowski Uchwałą 7/08/2015

Załączniki:

Znalazłeś narkotyk, np. pod ławką

Znalezionego narkotyku nie można przechowywać w szkole. Posiadanie narkotyków jest w Polsce przestępstwem. Poinformuj o zdarzeniu dyrektora, wezwijcie policję, która odbierze i zabezpieczy narkotyk.

Złapałeś ucznia z narkotykiem

Jeśli uczeń ma mniej niż 18 lat, na wszystko, co zrobisz, musisz mieć zgodę rodziców. Zabezpiecz

dowody przy świadkach, pamiętaj jednak, że nie masz prawa przeszukać teczek ucznia ani jego rzeczy

osobistych. Natychmiast wezwij do szkoły rodziców i rzeczowo wyjaśnij im zaistniałą sytuację.

W porozumieniu z dyrektorem wezwij do szkoły policję, aby zabezpieczyła narkotyk.

Gdy podejrzewasz, że uczeń jest pod wpływem środków odurzających:

- nie pozostawiaj go samego, zapewnij mu opiekę lekarską, pod wpływem środka odurzającego może wyrządzić krzywdę sobie lub innym;
- nie działaj w pojedynkę, poproś kogoś o pomoc;
- zawiadom rodziców ucznia.

Wyciąg z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii:

Od 12 grudnia 2000r. karze podlega każdy, kto posiada nawet nieznaczny ilość narkotyków.

Art. 48.

1. Kto wbrew przepisom ustawy posiada środki odurzające lub substancje psychotropowe podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

3. Jeżeli przedmiotem czynu, o którym mowa w ust. 1, jest znaczna ilość środków odurzających lub substancji psychotropowych, sprawca podlega grzywnie i karze pozbawienia wolności do lat 5. Namawianie i częstowanie.

Art., 1. Kto wbrew przepisom ustawy udziela innej osobie środka odurzającego lub substancji psychotropowej, ułatwia albo umożliwia ich użycie, albo nakłania do użycia takiego środka lub substancji podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. Jeżeli sprawca czynu, o którym mowa w ust. 1, udziela środka odurzającego lub substancji psychotropowej małoletniemu lub nakłania go do użycia takiego środka lub substancji albo udziela ich w znacznych ilościach innej osobie, podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.